

Historisk inventering, Dansken 1

Skolfastigheter i Stockholm AB, SISAB

Dansken 1, SISAB

Stockholm 2020-06-24

Dansken 1, SISAB

Historisk inventering, Dansken 1

Datum	2020-06-24
Uppdragsnummer	1320050001
Utgåva/Status	Arbetsdokument

Steffen Bomholt Rasmussen	Steffen Bomholt Rasmussen	Joakim Persson
Uppdragsledare	Handläggare	Granskare

Ramboll Sweden AB
Box 17009, Krukmakargatan 21
104 62 Stockholm

Telefon 010-615 60 00

Unr Organisationsnummer 556133-0506

Innehållsförteckning

1.	Administrativa uppgifter	1
2.	Inledning och syfte.....	1
3.	Områdesbeskrivning	1
3.1	Geologi och grundvatten.....	2
3.2	Brunnar	2
3.3	Skyddsobjekt.....	2
4.	Tidigare verksamheter inom området.....	3
4.1	Dansken 1.....	3
4.1.1	PCB.....	4
4.2	Närkingen 5	4
4.3	Grimsta 1:5 (Dalmasen 4)	5
4.4	Övriga närliggande fastigheter.....	5
5.	Slutsatser och rekommendationer.....	5
6.	Referenser	6

Dansken 1, SISAB Historisk inventering

1. Administrativa uppgifter

Fastighetsbeckning:	Dansken 1, Stockholm
Adress:	Vinjegatan 25, 168 47 Bromma
Tillsynsmyndighet:	Stockholm stad
MIFO klassning:	Ej identifierad, ej riskklassad
Verksamhetsutövare (VU):	Skolfastigheter i Stockholm (SISAB) Tobias Arab, Projektledare Tel.: 073 914 75 33 E-mail: tobias.arab@erfator.se
Konsult:	Ramboll Sweden AB
Uppdragsledare (konsult):	Steffen Bomholt Rasmussen Tel.: 072 146 81 07 E-mail: steffen.bomholt-rasmussen@ramboll.se

2. Inledning och syfte

Ett planarbete pågår för etablering av ny förskolebyggnad med tillhörande ny skolgård inom fastigheten Dansken 1, Stockholm. Rivning av befintlig byggnad planeras.

Ramboll Sweden AB har fått i uppdrag att utföra en historisk inventering över kända och potentiella föroreningar inom fastigheten och inom angränsande fastigheter.

3. Områdesbeskrivning

Undersökningsområdet är beläget i Blackeberg väster om Stockholm Stad. Inom undersökningsområdet finns en befintlig förskolepaviljong. Strax västerut, på fastigheten Norrmannen 9, Stockholm, finns en förskola och längre västerut finns Blackebergsskolan. Mot norr finns en gång- och cykelbana samt bostäder och mot söder och öster finns offentliga grönytor beväxta med träd. Ca 100 meter mot nordöst finns Blackeberg centrum där bland annat Blackeberg T-bana station finns.

Undersökningsområdet utgörs av en byggnad, hårdgjorda ytor samt träd- och grönytor. Undersökningsområdet visas i Figur 1.

Figur 1. Undersökningsområdet visas med röd ellips. Källa: Esri, HERE, Garmin, ©, OpenStreetMap contributors, and the GIS user community; Source: Esri, DigitalGlobe, GeoEye, Earthstar Geographics, CNES/Airbus DS, USDA, USGS, AeroGRID, IGN, and the GIS User Community.

3.1 **Geologi och grundvatten**

Enligt Sveriges geologiska undersöknings (SGU) jordartskarta utgörs jorden av lera i den södra delen av fastigheten medan berg med ett tunt lager av morän finns i den nordligaste delen av fastigheten. Mäktigheten bedöms vara 0 – 5 meter (SGU, 2020).

3.2 **Brunnar**

Ca 180 väster om undersökningsområdet finns en energibrunn. Inom ett avstånd om 200 meter från planområdet finns inga kända dricksvattenbrunnar (SGU, 2020).

3.3 **Skyddsobjekt**

Närmaste ytvatten (Mälaren) är beläget ca 670 meter mot sydväst. Undersökningsområdet är beläget inom den sekundära skyddszonen för vattenskyddsområdet Östra Mälaren (Länsstyrelsen, 2020). Enligt skyddsföreskrifterna för Vattenskyddsområde Östra Mälaren får mark- och anläggningsarbeten inte ske om det kan medföra risk för vattenförorening (Länsstyrelsen, 2008).

De närmast belägna bostäderna förefinnas ca 25 meter norr om fastigheten.

4. Tidigare verksamheter inom området

Information om tidigare och befintliga verksamheter och eventuella genomförda föroreningsundersökningar har hämtats från Länsstyrelsens EBH-stöd och från Miljöförvaltningen i Stockholm Stad. I bilaga 1 visas undersökningsområdet samt närliggande fastigheter.

4.1 Dansken 1

Enligt Länsstyrelsens EBH-stöd är fastigheten Dansken 1 ej identifierad som potentiellt förorenad (Länsstyrelsen, 2020). Efter genomgång i Länsstyrelsens och Stockholm Stads arkiv har ingen information om påträffade föroreningar eller misstanke om föroreningar framkommit.

Under år 1962 gav Stockholm Stad bygglov till att uppföra ett daghem på fastigheten Dansken 1. År 1978 utfördes en fasadrenovering och under perioden 1979 – 1985 tillfördes tre mindre byggningar (förråd och soprum). I 2016 gavs bygglov för rivning av byggnaderna på fastigheten (Stockholm Stad, 2020).

Enligt historiska flygfoton från 1975 (se Figur 3) ses byggnaden från 1962 i den norra delen av fastigheten, strax söder om gång- och cykelbanan. Flygfoto från 1960 (se Figur 2) visar att området utgjordes av skog innan uppförelse av byggnaden år 1962.

Figur 2. Flygfoto från 1960. Undersökningsområdet visas med röd ellips. Källa: Esri, HERE, Garmin, ©, OpenStreetMap contributors, and the GIS user community; Source: Esri, DigitalGlobe, GeoEye, Earthstar Geographics, CNES/Airbus DS, USDA, USGS, AeroGRID, IGN, and the GIS User Community.

Figur 3. Flygfoto från 1975. Undersökningsområdet visas med röd ellips. Källa: Esri, HERE, Garmin, ©, OpenStreetMap contributors, and the GIS user community; Source: Esri, DigitalGlobe, GeoEye, Earthstar Geographics, CNES/Airbus DS, USDA, USGS, AeroGRID, IGN, and the GIS User Community.

4.1.1

PCB

Användning av PCB (polyklorerade bifenyl) i byggmaterial infördes 1956. PCB användes som mjukgörare i plast och fogmassor samt som förseglingsmassa i isolerrutor. 1973 förbjöds användning av PCB i mer än slutna system och 1995 infördes ett totalförbud för användning (ÅF, 2017).

Enligt ÅF:s rapport *Slutrapport avseende sanering av PCB i byggnader och mark* utfört för SISAB kan PCB-halter över Naturvårdsverkets generella riktvärde för känslig markanvändning (KM) förekomma i marken intill en fasad där en fog innehållande PCB har suttit (ÅF, 2017).

Eftersom byggnaden är uppfört i en period där PCB bland annat användes i fog, rekommenderas att en undersökning av PCB-föreningar i marken genomförs.

4.2

Närkingen 5

På fastigheten Närkingen 5, belägen strax norr om undersökningsområdet, finns en tandläkare. En kvicksilversanering av avloppsledningen genomfördes under 2008 (Länsstyrelsen, 2009). Risken för spridning av kvicksilverförorening till undersökningsområdet bedöms som liten då avståndet är undersökningsområdet är stort.

4.3 **Grimsta 1:5 (Dalmasen 4)**

Enligt Länsstyrelsens EBH-stöd har en kemtvätt identifierats inom Blackeberg centrum. Kemtvätten har troligen funnits inom området sedan 1975 där den registrerades i Gula sidorna (Länsstyrelsen, 2008). Det är oklart vilka produkter som har använts inom verksamheten. Klorerade alifatiska kolväten har ofta använts på kemtvätt och om spill eller läckage har förekommit finns risk för att föroreningen kan ha transporterats långt bort.

Provtagning för klorerade alifatiska kolväten samt nerbrytningsprodukt rekommenderas.

4.4 **Övriga närliggande fastigheter**

Information om potentiellt förorenade aktiviteter inom övriga närliggande fastigheter har inhämtats för fastigheterna Norrmannen 9 och Närkingen 4. Inga uppgifter om potentiellt förorenade aktiviteter inom dessa fastigheter har registrerats.

5. **Slutsatser och rekommendationer**

Den historiska inventeringen har visats att det generellt finns liten risk för att förorenande aktiviteter från närliggande fastigheter kan ha medfört föroreningar inom undersökningsområdet. Undersökningen har också visat att förskoleverksamhet har funnits inom området sedan 1962.

Bygganden uppfördes i en period där PCB var vanligt förekommande i byggnader (ex. fog). I samband med det pågående planarbete för byggnation av ny förskola rekommenderas att marken undersöks med avseende på PCB-föroreningar.

För att säkerställa att kemtvätten belägen vid Blackeberg centrum inte har transporterats till undersökningsområdet rekommenderas att grundvattnet undersöks med avseende på klorerade alifatiska kolväten.

För hantering av schaktmassor och för att undersöka om diffusa föroreningar finns inom området rekommenderas dessutom att marken provtas med avseende på metaller, alifatiska och aromatiska kolväten, BTEX och PAH.

6. Referenser

- Länsstyrelsen. (2008). *MIFO-historik, Grimsta 1:5*. Stockholm.
- Länsstyrelsen. (2008). *Skyddsföreskrifter, Östra Mälarens vattenskyddsområde*. Stockholm: Länsstyrelsen i Stockholm Län.
- Länsstyrelsen. (2009). *MIFO-historik, Närkingen 5*. Länsstyrelsen i Stockholm.
- Länsstyrelsen. (den 18 juni 2020). *EBH-stöd*. Hämtat från <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=023f6dde755f41c5a719b111ddfb80ed>
- Länsstyrelsen. (2020). *VISS. Hämtat från Vatteninformation Sverige: <http://viss.lansstyrelsen.se/MapPage.aspx> den 14 april 2020.*
- SGU. (den 16 juni 2020). *SGU:s webbkarta*. Hämtat från <https://apps.sgu.se>
- Stockholm Stad. (den 16 juni 2020). Hämtat från <https://bygglov.stockholm/hitta-ritningar/>
- ÅF. (2017). *Slutrapport avseende sanering av PCB i byggnader och mark*. Stockholm: ÅF Infrastructure AB.